tais siūlais fragmentas, žiedas su inkrustuota stiklo akimi, 2 paauksuoti auskarai kilpiniais galais (7 pav.). Taip pat perkasoje 16 surastas kol kas vienintelis iš bažnyčios teritorijos žinomas geležinis įtveriamasis strėlės antgalis (8 pav.).

Iš viso 2010 m. iki projektinio gylio ar iki įžemio ištirtas 158,5 m^2 plotas.

The churchyard of the Church of the Visitation in Trakai

In installing a utility line in the summer of 2010, test pit 4, which was excavated in 2008, was expanded by 4 m^2, 2 x 2 m test pit 5 excavated near the building's SW corner, and 3 x 14 m trench 12 excavated at the NW corner. In beginning the restoration of the churchyard fence, a 1 m wide strip was excavated down to the planned depth of 1 m along the E part of the churchyard (trenches 13–15, a total of 51 m^2). After the attempt to use jacking to install the line segment near the N part of the church failed, trench 16 (5.5–6 x 10 m) was additionally excavated (Fig. 1). A total of 158.5 m^2 were excavated.

Stone paving and three burials without grave goods were discovered at the site of test pit 4. To a depth a 1.5 m in test pit 5, there was only a mixed layer with human bones, coffin nails, and two John II Casimir (1648–1668) copper shillings. Trench 12 contained a 3 x 1.8 (2.2) m fragment of a masonry building addition dating to the 17th century and an inhumation without any grave goods. Stone paving created in the second half of the 18th century was unearthed in trench 13. Trench 16 contained 62 inhumations (Fig. 2), some of which had grave goods: coins, bronze rings (Fig. 3), buttons, iron knives, and belt buckles. Two rings (Fig. 5), an openwork brooch (Fig. 4), five gilded buttons, two earrings (Fig. 6), and a knife with a push tang were found in the richest burial, no. 400, that of a female. The burial dates to the early 15th century. The trench also contained isolated artefacts (a fragment of a rosary, a belt buckle and fittings, fragments of two knives with full tangs, buttons, loops, hooked tags, a ring, and earrings (Fig. 7)) from destroyed burials and an iron arrowhead (Fig. 8).

Linas Girlevičius, Bronius Dakanis

Liškiavos vienuolynas

Tyrimai Liškiavos (Varėnos r.) bažnyčios ir vienuolyno ansamblyje pradėti 2001 m. (*ATL 2001 metais*, V,. 2002, p. 286), tęsti 2007 m. (*ATL 2007 metais*, V,. 2008, p. 281–285). Ankstyviausi tuometinių archeologinių tyrimų metu surasti radiniai datuojami II tūkst. viduriu. Aptikta anksčiau dvarvietės teritorijoje stovėjusių pastatų liekanų. Spėta, kad Aukštosios dvarvietė, esanti netoli Liškiavos, anksčiau buvo 1694 m. pradėto steigti vienuolyno vietoje.

2010 m. rugsėjo–spalio mėnesiais Liškiavos bažnyčios ir vienuolyno ansamblio teritorijos R pakraštyje suprojektuotos atkuriamos šeimyntrobės vietoje buvo iki įžemio ištirti 4 šurfai (iš viso 19 m^2). Buvusio svirno–daržinės pamatų atkasimo, šeimyntrobės pamatų griovių ir rūsio duobės statomo pastato PV gale kasimo darbų metu apie 250 m^2 dydžio teritorijoje atlikti žvalgymai. Jų metu nustatyta, kad suprojektuotos šeimyntrobės vietoje susidariusio kultūrinio sluoksnio nėra. Jis formavosi į PV nuo planuojamų statybų vietos. Jos PV pakraštyje, po 70–80 cm supiltiniu gruntu 40–65 cm storio juodos smėlingos že-

mės sluoksnyje rastos kelios ankstyvos, II tūkst. II pusės pradžia datuojamos žiestų (apžiestų?) puodų šukės, degusių suskeldėjusių židinio akmenų bei angliukų.

Senosios šeimyntrobės liekanų tyrimų vietoje neaptikta. Statybų vietos P dalyje, jos PR pakraštyje (ties buvusio svirno-daržinės P kampu) aptikta daugiau kaip 5 m skersmens ir iki 2,3 m gylio spėjama statybų metu iškasto smėlio duobė. Ji užpildyta statybinėmis griuvenomis: plytų duženomis, kalkių gabalais, pavieniais akmenimis, smėliu ir žeme su archeologiniais radiniais – koklių (plokštinių ir karnizinių), plytų bei čerpių duženomis bei žiestų puodų šukėmis. Radiniai datuotini XVIII–XIX a. Čia šie radiniai su kitomis statybinėmis atliekomis pateko vėlesnės vienuolyno rekonstrukcijos metu. Istoriniuose šaltiniuose nurodoma šeimyntrobė galėjo stovėti ir toliau į R nuo bažnyčios ir vienuolyno pastatų, už daubos, dabartiniame beržynėlyje, kur vietinių gyventojų teigimu esanti bravoro vieta. Nuo buvusio svirno–daržinės P kampo, P kryptimi daubos link ir Nemuno pakrantės vedė iš akmenų krautas latakas vandens nuvedimui.

Archeologinių tyrimų metu aptikta negausi radinių kolekcija perduota AKM.

Liškiava monastery

An investigation was conducted on the grounds of Liškiava monastery (Varėna District) at the site of one of the monastery buildings that is foreseen to be rebuilt. The monastery was founded in 1694. The earliest finds discovered during the investigation date to the mid-2nd millennium. A pit with 18th–19th-century finds was discovered during the investigation. This attests to the monastery's later reconstruction.

Linas Girlevičius

Salako bažnyčios šventorius

2010 m. rugpjūčio mėnesį atlikti žvalgymai prie Švč. Mergelės Marijos Sopulingosios bažnyčios, šventoriaus tvoros juosiamoje teritorijoje Salako miestelyje (Zarasų r.).

Lietuvos didžiojo kunigaikščio Jogailos 1387 m. vasario 17 dienos privilegija įkurtai Vilniaus vyskupijai buvo užrašyta daug nekilnojamojo turto (kalbant šiandienine terminologija). Kunigaikštis vyskupui perleido ir „... Tauragnų pilį su jai prieinančia sritimi ir Labanoro ir Molėtų kaimais...“ XIV a. pabaigoje – XVI a. Salakas ir jo apylinkės priklausė Tauragnų valsčiui, taigi buvo Vilniaus vyskupijos pavaldume. Pirmoji bažnyčia Salake pastatyta 1496 m., tuomet įkurta ir parapija. Salako bažnyčia paminėta 1522 m. Nauja bažnyčia pastatyta 1674 m. 1714 m. Salake buvo nupirkti ir reguliariesiems atgailos kanauninkams dovanoti 4 sklypai. 1721 m. šiems vienuoliams buvo dovanotas Narbutiškio palivarkas su 22 kaimais, pastatytas vienuolynas ir bažnyčia. Vienuoliai administravo ir parapijos bažnyčią. Po 1831 m. sukilimo 1832 m. Rusijos valdžia vienuolyną uždarė, pastatus nusavino. Po 1837 m. vienuolyno bažnyčia nugriauta. Apie 1740 m. buvo pastatyta nauja parapinė bažnyčia. 1857 m. pastatyta mūrinė varpinė, įrengtos Kryžiaus kelio stotys. 1862–1865 m. pastatyta nauja medinė bažnyčia. 1905 m. ji sudegė, apdegė varpinė. 1906 m. patvirtintas Ignoto Morgulco mūrinės bažnyčios projektas. Pagal šį projektą 1911 m. baigtas statyti dabartinis miestelio R dalyje esantis bažnyčios pastatas. II Pasaulinio karo metu 1944 m. sugriauta aukščiausioji (medinė) bažnyčios bokšto dalis, sužalotas akmeninis viršus, sunaikintas bažnyčios stogas. Po karo